

„ŚCIEŻKA PACJENTA”

Jak długo pacjenci w Polsce czekają na diagnozę i leczenie onkologiczne?

II edycja badania – co zmieniło wejście w życie pakietu onkologicznego?

Fundacja Onkologia 2025
Sierpień 2016

O badaniu

Badanie „Analiza czasu oczekiwania pacjentów na diagnozę i leczenie chorób nowotworowych w Polsce” zostało po raz pierwszy przeprowadzone na przełomie 2014/15 roku – tuż przed wejściem w życie pakietu onkologicznego. Jego celem było sprawdzenie:

1. Jak długo pacjenci czekają na diagnozę i leczenie w Polsce
2. Jakie czynniki mają wpływ na czas oczekiwania
3. Jak wygląda ścieżka pacjenta od momentu pojawienia się podejrzenia choroby, przez diagnostykę do leczenia.

W badaniu wzięło udział ponad 1300 pacjentów z 6 różnych ośrodków leczenia onkologicznego w Polsce. Na podstawie ankiet, wywiadów oraz szczegółowej analizy historii choroby określono realne czasy oczekiwania od podejrzenia do rozpoczęcia leczenia. Było to jedyne w tym czasie realizowane w tak dużej skali badanie analizujące czas oczekiwania na leczenie dla pacjentów onkologicznych. Inicjatorem i pomysłodawcą badania jest prof. Sergiusz Nawrocki. Głównym badaczem realizującym projekt jest dr Karolina Osowiecka, która w oparciu o wyniki badania obroniła w kwietniu 2016 roku swoją pracę doktorską na Wydziale Nauk o Zdrowiu w Katowicach Śląskiego Uniwersytetu Medycznego. Fundacja Onkologia 2025 sfinansowała badanie i wspierała organizacyjnie jego realizację.

Wyniki I edycji – 2014/15

Przed wejściem w życie pakietu onkologicznego czas oczekiwania od podejrzenia choroby nowotworowej do rozpoczęcia leczenia wynosił **77 dni**. Na ten czas składało się 41 dni poświęconych na diagnostykę oraz 36 dni na wdrożenie terapii. W limicie 9 tygodni, pierwotnie zakładanym w pakiecie na rozpoczęcie leczenia onkologicznego, mieściło się **40%** ankietowanych. Około 22% pacjentów decydowało się na skorzystanie z prywatnych konsultacji i badań diagnostycznych.

II edycja badania

Badanie zostało powtórzone po roku – na przełomie 2015/16 roku. Wzięło w nim udział ponad 400 pacjentów. Użyto tych samych metod badawczych.

Wyniki dają podstawę do porównania zmiany, jaka zaszła w systemie opieki onkologicznej po wejściu w życie tzw. pakietu onkologicznego, czyli zestawu aktów prawnych zmieniających

sposób organizacji i finansowania opieki onkologicznej w Polsce. Pakiet zakładał między innymi wprowadzenie limitów czasu oczekiwania na diagnostykę i leczenie oraz zniesienie limitów finansowania świadczeń z nimi związanych. Pacjent, u którego pojawia się podejrzenie choroby nowotworowej, może otrzymać kartę Diagnostyki i Leczenia Onkologicznego, która ma być jego przepustką do szybkiej terapii onkologicznej. Założeniem pakietu onkologicznego było poprawienie dostępności do diagnostyki i leczenia nowotworów złośliwych oraz usystematyzowanie procesu diagnostyczno-terapeutycznego (pakietonkologiczny.gov.pl).

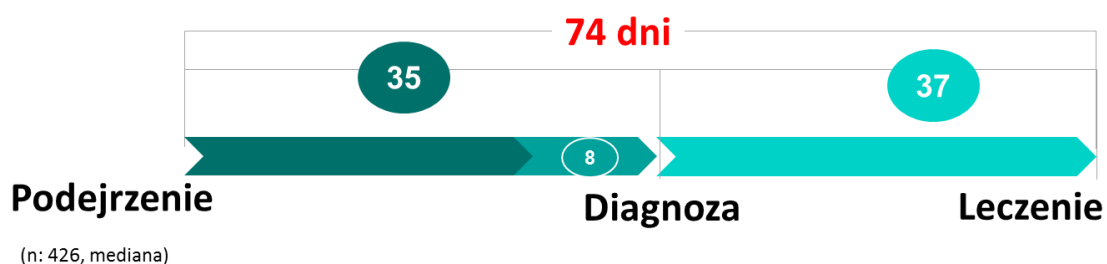
Wyniki II edycji – 2015/16

Czas oczekiwania na diagnozę i rozpoczęcie leczenia

Na przełomie 2015/16 roku łączny, realny czas oczekiwania od podejrzenia do rozpoczęcia leczenia onkologicznego wyniósł 74 dni (10 tygodni 4 dni). Zdiagnozowanie choroby zajmowało 35 dni (5 tygodni). Czas od diagnozy do rozpoczęcia leczenia – 37 dni (5 tygodni, 2 dni). Podejrzenie choroby rozumiane jest jako data pierwszej wizyty u lekarza lub przeprowadzenia badania w związku z dolegliwościami lub zauważeniem zmiany. Mogła to być również data badania przesiewowego/profilaktycznego lub wizyty kontrolnej w poradni onkologicznej.

W etapie diagnozowania choroby zawarty był i odrębnie analizowany czas przeprowadzenia badania histopatologicznego. Mediana czasu oczekiwania wyniosła 8 dni. Etap ten nie obejmował okresu od wygenerowania wyniku do odebrania go przez pacjenta lub jednostkę zlecającą.

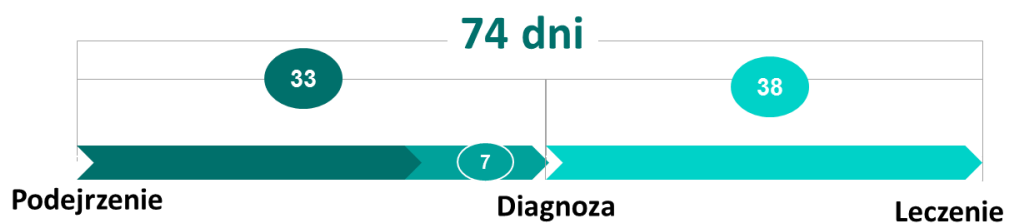
Za początek leczenia przyjęto w badaniu dzień wykonania zabiegu chirurgicznego, pierwszego podania leku, pierwszego naświetlania lub innej formy leczenia.

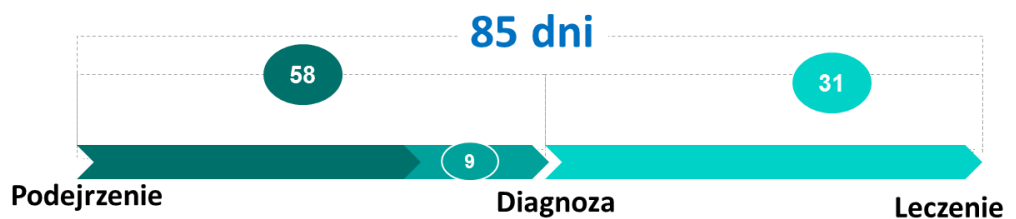
Czas oczekiwania – karta DiLO

W badaniu dość wyraźnie zaznaczyła się różnica w czasach oczekiwania między pacjentami, którzy otrzymali kartę DiLO, czyli byli leczeni w ramach pakietu onkologicznego, a pacjentami, którzy jej nie otrzymali. Różnica to 11 dni (z kartą DiLO – 74 dni, bez karty DiLO – 85 dni). Przy czym zdecydowana większość pacjentów w badaniu (84%) otrzymała kartę DiLO na jednym z etapów „ścieżki”.

 84%
Z kartą DiLO
(n: 356, mediana)

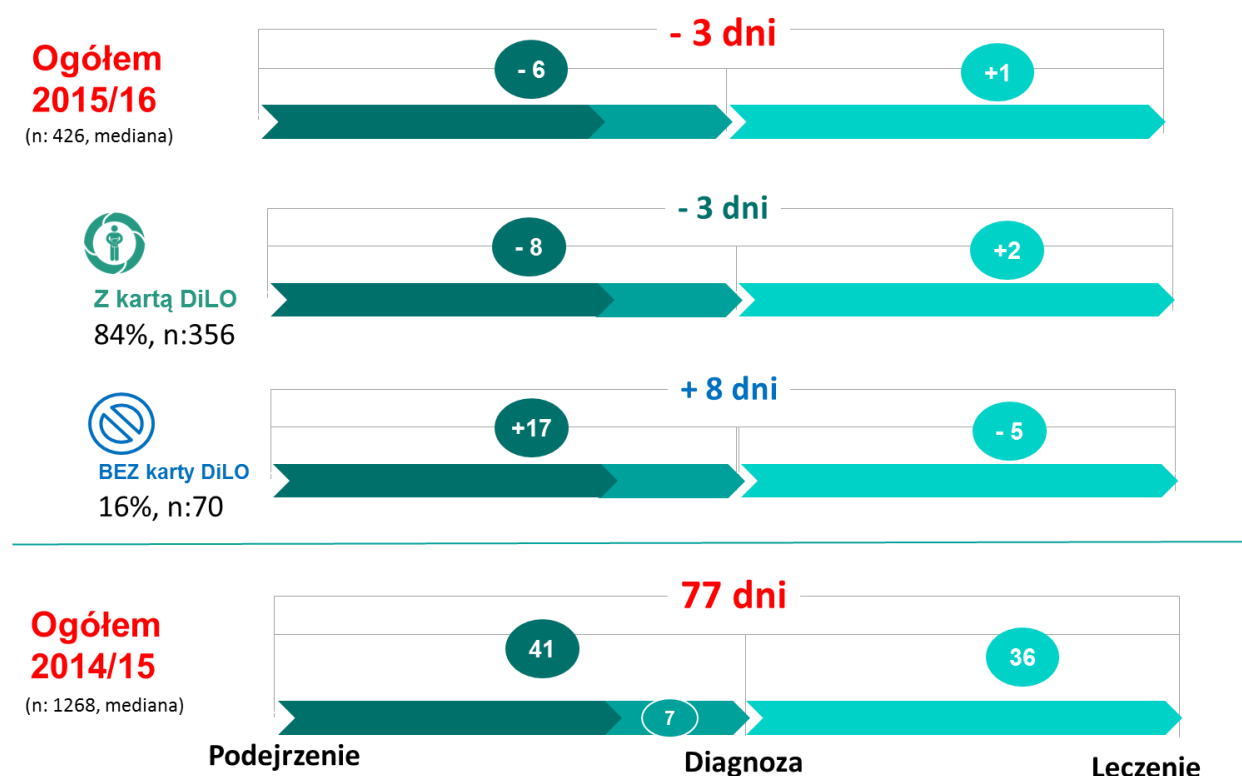

 16%
BEZ karty DiLO
(n: 70, mediana)

Czas oczekiwania – zmiana po roku

Pierwsza edycja badania pokazała, że ogólny czas oczekiwania od podejrzenia do rozpoczęcia leczenia onkologicznego wynosił 77 dni (11 tygodni). Między przełomem 2014/15 roku a przełomem 2015/16 roku czas oczekiwania dla ogółu pacjentów skrócił się o 3 dni. W badaniu odnotowano skrócenie czasu oczekiwania dla pacjentów, którzy otrzymali kartę DiLO na jednym z etapów ścieżki. Natomiast dla pacjentów, którzy nie otrzymali karty, czas oczekiwania wydłużył się o 8 dni.

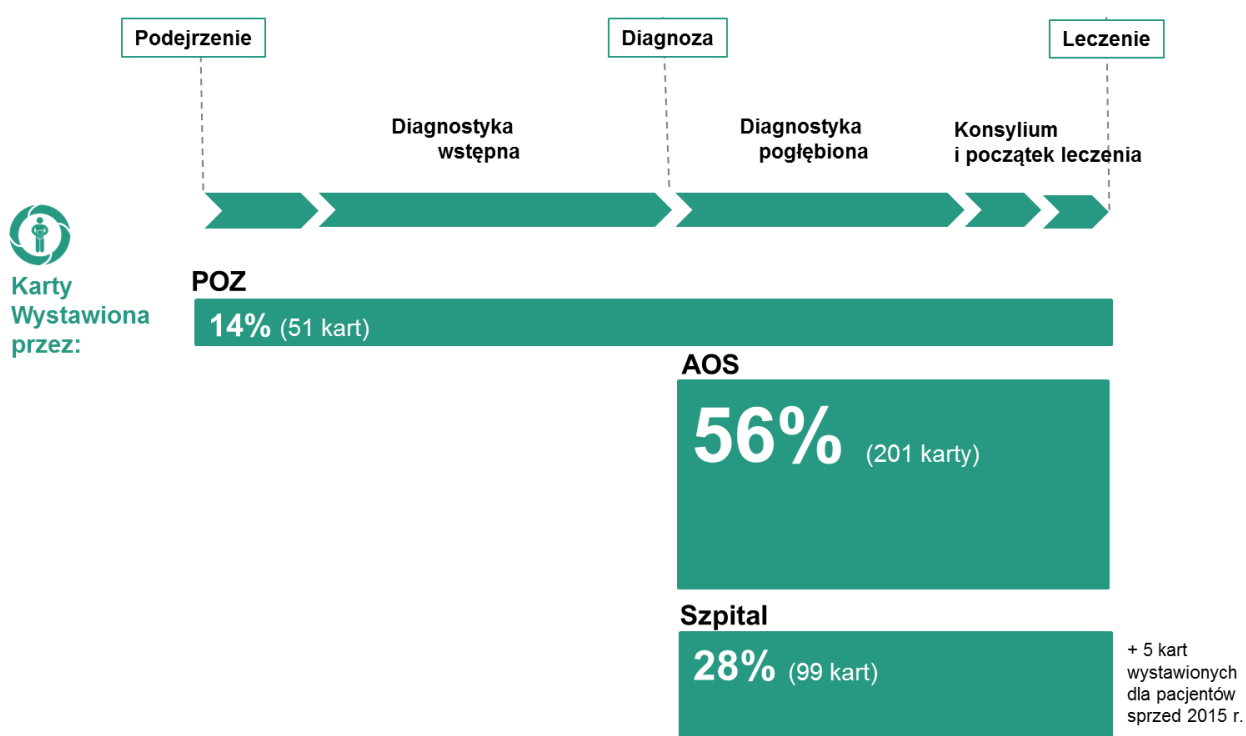

W limicie 9 tygodni, pierwotnie zakładanym na rozpoczęcie leczenia w pakiecie onkologicznym mieści się 41% pacjentów (wobec 40% odnotowanych w pierwszej edycji badania).

Pakiet onkologiczny po roku – czynniki wpływające na czas oczekiwania

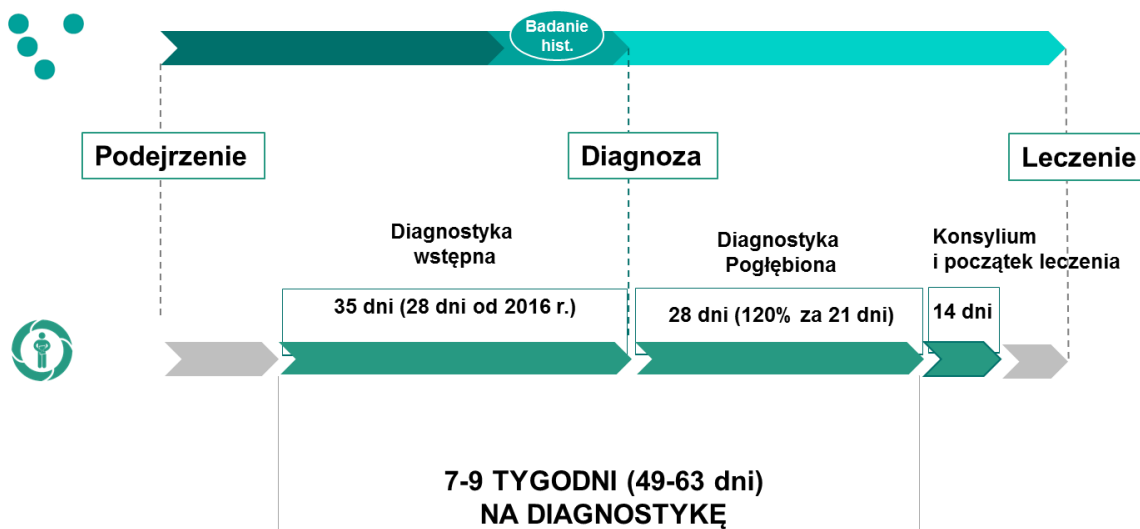
Pacjenci z kartą DiLO w badaniu – kto wystawił kartę?

W badaniu „ścieżki pacjenta” zdecydowana większość pacjentów (84%) otrzymała kartę DiLO. Bliższa analiza pokazuje jednak, że zdecydowana większość kart została wystawiona w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej lub przez szpital. Prawo wystawienia karty DiLO na etapie podejrzenia choroby miał lekarz rodzinny. Lekarz specjalista mógł wystawić kartę DiLO po zakończeniu diagnostyki wstępnej (potwierdzeniu choroby nowotworowej). Tak więc większość pacjentów biorących udział w badaniu skorzystała z karty na dalszym etapie „ścieżki”. Niski udział lekarzy POZ w pakiecie onkologicznym jest jednym z istotnych zjawisk odnotowanych w pierwszym analizowanym okresie od wejścia w życie nowych przepisów.

Pakiet onkologiczny a badanie „ścieżki pacjenta” i realne czasy oczekiwania

W ramach pakietu onkologicznego zdefiniowano maksymalne czasy oczekiwania w ramach poszczególnych etapów ścieżki pacjenta (35 dni na diagnostykę wstępną, 28 dni na diagnostykę pogłębianą, 14 dni na konsylium i rozpoczęcie leczenia).

Zestawienie limitów czasu w rozumieniu pakietu onkologicznego z realną ścieżką pacjenta pokazuje jednak, dlaczego samo dotrzymanie terminów w ramach poszczególnych etapów zdefiniowanych przepisami pakietu onkologicznego nie musi przełożyć się na skrócenie realnych czasów w ramach całego okresu od podejrzenia do leczenia.

W ramach pakietu rozliczane i obowiązkowe jest dotrzymanie limitów **wyłącznie w ramach poszczególnych etapów diagnostyki i leczenia** (każdy świadczeniodawca odpowiada „za siebie” w ramach realizowanego etapu)

Czas w ramach limitów mierzony jest **od momentu zapisania się pacjenta na listę oczekujących**. Nie jest brany pod uwagę czas pomiędzy etapami.

To ograniczenie dotyczy również początku „ścieżki”. Oznacza to, że może upłynąć pewien czas od momentu wystawienia karty przez lekarza POZ (w sytuacji podejrzenia choroby) do zapisania się pacjenta na listę oczekujących w ramach diagnostyki wstępnej.

Początek leczenia w ramach pakietu onkologicznego nie musi być równoznaczny z zabiegiem chirurgicznym, podaniem leku lub naświetlaniem. W pakiecie onkologicznym uznawana jest również wizyta, na której prowadzone są inne czynności – np. wizyta konsultacyjna z dalszym przygotowaniem czy planowaniem leczenia.

Więcej informacji:

Fundacja Onkologia 2025

Anna Andrzejczak

anna.andrzejczak@onkologia2025.pl

+48 608 68 10 78